

S. Sayısı : 150

1950 Yılı

**Devlet Üretme Çiftlikleri G. M.
Bütçesi**

Devlet Üretim Çiftlikleri 1950 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/624)

T.C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1445

30 . XI . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Katma Bütçe ile idare edilen Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün Bakanlar Kurulunca 30 . XI . 1949 tarihinde Büyük Millet Meclisine sunulması kararlaştırılan 1950 yılı Bütçe Kanunu tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1950 yılı Bütçe gerekçesi

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 yılı katma bütçesinin gider ve geliri, ilişik Bütçe Kanunu taslağı ve eklerinde de müşahade buyurulacağı üzere 4 066 225 liradan ibarettir.

Giderlerle gelirler birbirine denktir. Gider ve gelir bütçelerinden her biri üzerinde aşağıda ayrı ayrı durulmuştur.

A) Gider bütçesi:

Altı kısımda mütalâa edilen gider bütçesinin kısımları ve her kısmın bölümleri hakkındaki açıklamalar sıralanmıştır.

İkinci kısım :

B. M.

- 201 1 ve 2 Birinci maddede merkez memurları aylıkları 334 500 lira ile ikinci maddede işletmeler ve Merkez Atelyesi memurları aylıkları 915 600 lira, 5433 sayılı Kanuna bağlı bir ve iki sayılı cetveller tutarından Bütçe Kanunu taslağının 5 nci maddesi gereğince (L) cetveline alınan kadroların tutarı hariç tutularak konulmuştur.
- 3 ve 4 Üçüncü maddede merkez memurları açık aylığı 15 000 lira ile 4 ncü maddede işletmeler ve Merkez Atelyesi memurları açık aylığı 5 000 lira ödenek, yeni kurulan idarede görev alamıyarak açıkta kalacaklarla görevlendirildikten sonra bütçe yılı içinde açığa çıkarılacak memurlar henüz belli olamayacağından takribi konulmuştur.
- 202 1 ve 2 Birinci maddede merkez hizmetlileri ücreti 140 940 lira ile ikinci maddede işletmeler ve Merkez Atelyesi hizmetlileri ücreti 292 500 lira ödenek, Bütçe Kanunu taslağının dördüncü maddesinde sözü edilen (D) cetvelindeki hizmetliler kadrolarının tutarıdır.

B. M.

- 203 1 ve 2 Birinci maddede merkez geçici hizmetlileri ücreti 56 100 lira ile ikinci maddede işletmeler ve Merkez Atelyesi geçici hizmetlileri ücreti 123 900 lira ödenek, Bütçe Kanunu taslağının dördüncü maddesinde yetki istenen geçici hizmetliler olup tasfiye işlerinde çalıştırılacaktır.
- Bilindiği üzere bütçe yılı, aynı zamanda ilk faaliyet yılı olan Devlet Üretim Çiftlikleri (Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu) ile (Zirai Kombinalar Dairesi) nin birleştirilmesinden meydana gelmiş olup bu iki teşekkül yeni idareye birçok eski hesaplar devretmiş olacaktır. Yeni idare kadrolarını eski tasfiye hesaplarıyla işgal ederek normal mesailerini aksatmamak için merkezde ve işletmelerde eski yıllardan kalmış bu gibi işlemleri inceleyip sonuçlandırmak üzere geçici olarak bu tasfiye ekiplerinin çalıştırılması zaruri ve faydalı görülmektedir.
- 205 Geçici tazminat : 22 732 lira merkez daimî kadrolariyle Gazi'deki Merkez Atelyesinin sürekli kadrolarının 201 nci bölümün 1 ve 2 nci maddesine dâhil aylıklarına göre hesap edilmiştir.

Üçüncü kısım :

- 302 1 ve 5 İşletmeler ve merkez atelyesi büro giderleri : Birinci maddede kırtasiye 25 000 lira, ikinci maddede döşeme ve demirbaş 20 000 lira, üçüncü maddede öteberi giderleri 25 000 lira, dördüncü maddede aydınlatma 18 000 lira, beşinci maddede ısıtma 30 000 lira ödeneklerin hesabında Zirai Kombinaların ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun geçen yıllardaki bu çeşit masrafları ve Bütçe yılı zarfında yapılması mümkün tasarruflarla ihtiyaçlar göz önünde tutulmuştur.
- 303 Basılı kâğıt ve defterler 40 000 lira iki teşekkülün geçen yıllardaki giderleri ve Bütçe yılı içinde mümkün olan kısıntılar göz önünde tutularak hesaplanmıştır.
- 304 1 ve 4 Birinci madde merkez posta ve telgraf ücretleri 10 000 lira, ikinci madde işletmeler ve merkez atelyesi posta ve telgraf ücretleri 12 000 lira, üçüncü maddede merkez daireleri telefon ve başka haberlerme ücreti 8 000 lira, dördüncü maddede işletmeler ve merkez atelyesi telefon ve başka haberleşme ücreti 2 000 lira her iki teşekkülün geçen yıllardaki giderleri göz önünde tutularak konulmuştur.
- 305 1 ve 2 Kira karşılığı: Birinci maddede merkez 11 000 lira, ikinci maddede işletmeler ve merkez atelyesi 9 000 lira, her iki teşekkülün geçen yıllardaki giderlerine göre hesaplanmıştır.
- 306 Giyecekler 3 000 lira, merkez şoför ve odacı gibi hizmetlilerin elbise, kaput ve ayakkabıları karşılığıdır.
- 307 1 ve 2 Birinci maddede sürekli görev yolluğu 25 000 lira ve ikinci maddede geçici görev yolluğu 25 000 lira merkez ve işletmeler için konulmuştur. İdare yeni faaliyete geçeceğine ve teşkilâtı Muş'tan Trakya'ya ve Hatay'a, Ceylânpınar'ından Sivas'a ve Samsun'a kadar memleketin birbirinden uzak muhtelif bölgelerine dağılmış bir halde bulunduğuna göre, bu miktar ancak kifayet edebilecektir.
- 3 Müfettişler yolluğu 15 000 lira, Teftiş Kurulu Başkan ve müfettişlerinin her biri için 3 000 lira hesap edilerek konulmuştur.
- 4 Yabancı memleketler yolluğu: 1 lira ilerde vukuu melhuz giderlere bütçede yer vermek maksadına dayanmaktadır.
- 308 1 ve 2 4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak tedavi giderleri ve yollukları birinci maddede

B. M.

- merkez 4 000 lira, işletmeler ve merkez atelyesi 8 000 lira Kanuna müsteniden memurların tedavi ve yol giderleri karşılığı olup takribi olarak hesaplanmıştır.
- 309 1 ve 2 Birinci maddede merkez taşıtları işletme giderleri 5 000 lira ve ikinci maddede merkez taşıtları onarma giderleri 1 200 lira hizmet taşıtlarına aittir.
- 407 1 Geri verilecek para olarak konulan 5 000 lira Genel Muhasebe Kanununun 48 nci maddesiyle ilgili bulunan giderlere aittir.
2 Mahkeme harçları 1 000 lira, tahakkuku vukuuna bağlı bulunduğundan takribi olarak konulmuştur.
- 206 1 ve 6 Birinci maddede merkez memurları çocuk zammı 6 000 lira, ikinci maddede işletmeler ve merkez atelyesi memurları çocuk zammı 5 000 lira üçüncü maddede merkez memurları doğum yardımı 3 000 lira, dördüncü maddede işletmeler ve merkez atelyesi memurları doğum yardımı 2 000 lira, beşinci maddede merkez memurları ölüm yardımı 4 000 lira, 6 nci maddede işletmeler ve merkez atelyesi ölüm yardımı 6 000 lira önceden hesaplanması mümkün olmadığından takribi olarak konulmuştur.
7 Yedinci maddede yakacak zammı 1 000 lira ödenek, Muş İlinde kurulmuş olan Devlet çiftliğinde görevlendirilecek memurlarla 1950 Bütçe yılı içinde yüksek rakımlı bölgelerde çalıştırılması muhtemel memurlar için konulmuştur.
- 207 Yabancı dil para mükafatı : 1 500 lira önceden kestirilemeyeceğinden takribidir.
- 208 5433 sayılı Kanunun 23 nci maddesine göre memurlara verilecek ikramiye: 201 nci bölümün 1 ve 2 nci, 202 nci bölümün 1 ve 2 nci maddelerinde yer alan memur ve hizmetliler aylık ve ücretlerinin 12 de biri olarak konulmuştur.
- 209 1 5433 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödeme karşılığı % 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleri artış farkları 92 595 lira ödenek 201 nci bölümün 1 ve 2 nci ve 202 nci bölümün 1 ve 2 nci maddelerinde yer alan memur ve hizmetliler aylık ve ücretleri tutarının % 5,5 u olarak hesaplanmıştır.
2 Emekli Sandığına yapılacak % 1 in karşılıklı 16 835 lira 201 nci bölümün 1 ve 2 nci ve 202 nci bölümün 1 ve 2 nci maddelerinde yer alan memur ve hizmetliler aylık ve ücretleri tutarının yüzde biri olarak hesap edilmiştir.
- 209 3 Emekli ikramiyesi karşılığı 10 000 lira yeni kurulan idarede görev alamıyarak ve görevlendirildikten sonra emekliye ayrılanlar henüz belli olmadığı için takribi olarak konulmuştur.
- 4 ve 5 Dördüncü maddede sandık yönetim giderleri 1 lira ve diğer ödemelerin 1 lira olarak konulması, ileride vukuu melhuz giderler için bütçede yer vermekte maksadına dayanmaktadır.
- 210 Temsil ödeneği 2 100 lira, aylık 175 lira üzerinden hesaplanmıştır.
- 218 5433 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince veznedar ve yardımcılarına verilecek kasa tazminatı, 15 375 lira, bu ödenek veznedarlar aylıklarının bir yıllığına % 25 i olarak hesaplanmıştır.
Üçüncü kısım :
- 301 1 ve 5 Merkez giderleri : Birinci maddede kırtasiye 9 000 lira, ikinci maddede döşeme ve demirbaş 5 000 lira, üçüncü maddede öteberi giderleri 10 000 lira, dördüncü maddede aydınlatma 6 000 lira, beşinci maddede ısıtma 6 000 lira, ödeneklerin hesabında, Ziraî Kombinaların ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun geçen yıllardaki bu çeşit masrafları

B. M.

ları ve bütçe yılı zarfında yapılması mümkün tasarruflarla ihtiyaçlar göz önünde tutulmuştur.

Dördüncü kısım :

- 416 Okul giderleri olarak konulan 25 000 lira 5433 sayılı Kanununun 25 nci maddesi gereğince yapılacak giderleri karşılamak üzere takribî olarak konulmuştur.
- 417 1 Birinci maddede 40 000 lira 4782 ve 5417 sayılı kanunlar gereğince iş kazaları ve ihtiyarlık sigortaları için ilgili teşekküllere yatırılması gereken giderler.
2 İkinci maddede 20 000 lira sürekli işçilere verilecek tazminat ve tedavi giderleri olup takribîdir.
- 419 Mahkeme giderleri 10 000 lira tahakkuku vukuuna bağlı hususattan bulunduğundan takribî olarak konulmuştur.
- 451 1 Satınalma ve abone karşılıkları 2 000 lira, teşkilât elemanlarına faydalı bilgileri ihtiva eden gazete, dergi, kitap alımı ve abone bedelleri karşılığıdır.
2 ve 3 İkinci maddede 1 000 lira çeşitli giderler ve üçüncü maddede 7 000 lira çiftçiye yeni ziraat usullerini ve çeşitlerini tanıtmak ve 5433 sayılı Kanununun ikinci maddesinin (F) fıkrası gereğince Genel Müdürlüğün görevleri konusuna giren işlerde öğretici mahiyette yayınlar yapmak içindir.
- 456 Düşünülmeyen giderler için 15 000 lira ödenek, Genel Muhasebe Kanununun 38 ve 59 ncu maddeleri gereğince kullanılmak üzere bütçenin öteki bölüm ve maddelerinde tasavvur edilmeyen hizmetleri karşılayacaktır.
- 461 Pasif korunma giderleri 20 000 lira merkez, işletmeler ve merkez atelyesinde pasif korunmaya ilişkin işlere ödenmek üzere konulmuştur.
- 476 Kurs giderleri 300 000 lira - Yurdumuzda bilhassa bu son yıllar içinde hızla çoğalan ziraat makina ve aletlerini kullanabilir eleman yetiştirecek kurslar açılmıştır. Cari sene zarfında Zirai Kombinalara bu nevi kurslar için Bakanlar Kurulunun 5.4.1949 tarih 3/9003 sayılı kararıyla Millî Korunma fonundan 200 000 lira sarf mezuniyeti verilmiştir.
Bu hizmet, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü görev ve kuruluşu hakkındaki 7 . VI . 1949 gün 5433 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (F) fıkrası ile idareye verilmiştir. 1950 yılında açılacak kurslarda 1 000 makinist yetiştirilmesi derpiş edilmiştir. Bu itibarla açılacak ziraat makina ve aletlerini öğretme kursları için 300 000 lira ödenek konulması zaruri bulunmaktadır.

Beşinci kısım :

- 502 Eski yıllar borçu 25 000 lira, bu miktarın 10 000 lirası hükme bağlı borçların ödeneği olacaktır. Bütçenin tanzimi sırasında bu gibi bir borç tahakkuk etmemiş olmakla beraber, yukarda sözü edildiği üzere, iki idarenin bütün hukuk ve vعاibini devralmak suretiyle kurulan Devlet Üretme Çiftliklerinin merkez ve işletmeler teşkilâtında eski kurumlara mâtufluk gibi iddiaların ispatı ve ikame edilecek dâvaların hükme bağlanması mümkün olabileceğinden böyle bir hal karşısında ödeneksizlik yüzünden idarenin müşkül bir duruma düşmesini önlemek maksadıyla ödenek konulması lüzumlu görülmüştür.

B. M.

Altıncı kısım :

- 601 5433 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden evvel Zirai Kombinalar İşletmelerinde çalışırken ölen veya sakatlananlara yapılacak yardımlar için 15 000 lira ödenek, sözü edilen kanunun geçici 6 ncı maddesi gereğince işten doğma kaza ve hastalık sebebiyle ölmüş bulunanların mirasçılarına ve mâlûl kalanların kendilerine verilecek tazminat karşılığı olarak konulmuştur.

Yedinci kısım :

- 701 Yapı onarma işleri için 35 000 lira merkez idare binaları, işletmeler ve merkez atelyesi idare binaları ve memur meskenleri onarma, giderleri olarak konulmuştur.
- 731 1 İşletmeler idare binaları inşaatı 140 000 liranın tamamı yeni açılan Muş İşletmesi içindir ve bir idare binası inşaatının karşılığıdır.
2 İşletmeler memur meskenleri inşaatı 360 000 liranın 230 000 lirası yine Muş İşletmesinde yapılacak aşağıdaki lojmanlar karşılığını teşkil etmektedir :

Cinsi	Adedi	Birinin tutarı	Hepsinin tutarı
İkili Lojman	1	50 000	50 000
Dörtlü Lojman	3	60 000	180 000
	4	Yekûn	230 000

Geri kalan miktar diğer işletmelerin ihtiyacı karşılığıdır.

- 731 3 Dağıtma tesisleri inşaatı 500 000 lira, 5433 sayılı Kanunda Genel Müdürlüğün başlıca görevleri arasında bulunan ve yurt çiftçiliğinin zirai verimini artırmak hususunda başta gelen konulardan birisi olarak çiftçiye yüksek vasıflı tohumluk dağıtımını sağlamak üzere yurdun muhtelif yerlerinde kurulacak dağıtma tesisleri için konulmuştur. Başlangıçta da arzedildiği üzere, gider bütçesinin yukarıda bölüm ve maddelerinde birer birer ele alınarak açıklanan altı kısımdaki ödeneklerin genel toplamı 4 066 225 lirayı bulmuş olup ihtiyaçları karşılayacak miktardadır.

B) Gelir Bütçesi :

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1950 yılı gelir bütçesi maddesiz üç bölüme dağılmış 4 066 225 liradan ibarettir. 5433 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi katma bütçe giderlerinin tamamının döner sermayesinin yıllık sâfi gelirinden karşılanmasını âmirdir. Bu hükme uyularak, gider bütçesi genel toplamı olan 4 066 225 liranın tamamının bir tek bölüm halinde gelir bütçesine konulmasıyla yetinmek de yerinde olmakla beraber, giderleri katma bütçeden sağlanan memurlar lojmanlarından elde edilecek gelirlerin de katma bütçeye ait olmaması tabii görülerek ve bunun ayrı bir bölümde mütalâasının hesap esaslarına uygun düşeceği mülâhaza kılınarak (Memurlar lojmanlarından alınacak kira bedelleri) namı ile bir ikinci bölüm açılmış bundan 10 000 lira gelir tahmin olunmuştur. Ayrıca her müessesede olduğu gibi bu idarenin de meselâ akitler ahkâmına riayetsizlik halinde teminatların irat kaydedilmesi gibi çeşitli gelirleri de olabileceği düşünülerek bu adla da bir üçüncü bölüm ilâve edilmiş ve bundan da 5 000 lira gelir tahmin olunmuştur.

Böylece, gider bütçesi genel toplamı olan 4 066 225 liradan gelir bütçesinde yukarıda arzedilen iki bölümdeki 15 000 lira çıktıktan sonra kalan ve gelir bütçesinin birinci bölümüne geçirilen 4 051 225 liranın, döner sermayenin 1950 yılı sâfi gelirinden ayrılacak miktarda karşılanacağı tahmin olunmaktadır.

C) *Hülâsa ve netice :*

Bu bütçe Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü kuruluşunun ilk bütçesi olmaktadır. İdare gider bütçesindeki ödeneklerle kanunun kendisine tahmil ettiği vazifeleri ve dolayısıyla memleket ziraatının kalkınmasında kendisine düşen hizmetleri yerine getirmeğe titizlikle çalışacaktır. Bu Genel Müdürlüğe inkılâp eden iki müesseseden Zirai Kombinalar İdaresinin bilânçoları:

1944 Yılında 4 406 288 lira

1945 » 2 139 365 lira.

1946 » 7 642 526 lira ve

1947 » 9 500 000 lira sâfi kârla kapanmıştır. Bu dört senenin vasati yıllık kârı 5 922 000 liradır.

1950 yılında yapılacak olan takriben 1 000 000 dönüm raddesindeki zeriyaat ile döner sermayenin yine bu miktarda bir sâfi gelir sağlayacağı tahmin olunmuştur.

Rapor

20 . I . 1950

Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Bu yıl ilk defa olarak katma bütçeli daireler arasında yer alan Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü, 1 Mart 1950 tarihinde yürürlüğe girecek olan 5433 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan bir teşekküldür.

Zirai Kombinalarla Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun birleşmesinden meydana gelen bu Umum Müdürlük Tarım Bakanlığına bağlı tüzel kişiliği haiz ve katma bütçeli bir daire olup temel görevi; zirai istihalleri çeşitlendirmek, mahsulün verimini artırmak ve kalitesini yükseltmek maksadıyla Türk çiftçisinin iyi tohumluk, damızlık hayvan ve fidan ihtiyacını sağlamak, tarım alanında çiftçiye örneklik ve öğreticilik yapmaktır.

Genel Müdürlüğün 1950 yılı Gelir ve Gider Bütçesine nüfuz etmek ve yapacağı hizmetleri kıvramak için önce bu Umum Müdürlüğü meydana getiren ve fakat 1 Mart 1950 de tarihe intikal edecek olan Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu ile Zirai Kombinaların bugünkü durumuna kısa bir göz atmek, sonra da onların 1950 yılı iş programlarını vermek gerektir.

I - Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun bugünkü durumu

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun bugünkü durumu, onun kuruluş maksadı, idare şekli ve geçirdiği istihalelerin ortaya konmasıyla mümkündür. Ancak bundan sonradır ki, kurumun bugünkü varlıkları ve malî durumu daha iyi kavranabilir.

1. Kurumun kuruluş maksadı, idare şekli ve geçirdiği istihaleler :

1938 yılında 3308 sayılı Kanunla hükmi şahsiyeti haiz bir müesseseler olarak kurulmuş bulunan Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu 3460 sayılı Kanununun 50 nci maddesi hükmünce İktisadi Devlet Teşekkülleri arasına sokulmuş ve o zamandan beri 3308 ve 3460 sayılı kanunlar dairesinde muhtar, mesuliyeti sermayesiyle mahdud ve hususi hukuk hükümlerine tâbi bir teşekkül halinde idare edilmiştir.

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun tesis maksadı özel kanununun 3 ncü maddesine göre :

- a) Bu kanunla uhdesine geçen ve ilerde bünyesine verilecek zirai ve sınai müesseseleri işletmek ve bunların ziraat ve sanat sahalarındaki işletme ve yetiştirme hizmetlerini yapmak,
- b) Yerine göre lüzumlu ziraat çeşitlerini, usullerini ve sanatlarını gösterip yapmakta nümune ve rehber olacak yeni işletme merkezleri, fabrika ve atelyeler tesis ve idare eylemek,
- c) Silo ve ambar işleriyle uğraşmak ve silolarda varant muamelesi yapmak,
- d) İstihal mevzuu ile alâkalı teşekküller vücuda getirmek veya bunlarla iştirak etmek ve yine istihal mevzuuna dâhil işler için imtiyaz ve müsaadeler almak ve işletmek, ticaret, nakliye ve kredi işleri yapmak idi.

Kurumun itibari sermayesinin 15 milyon Türk lirası olacağı, bu miktarın bir misli daha artırabileceği, tediye edilmiş sermayenin de kuruma intikal ve devrolunacak mal ve hakların kıymetleriyle işletmelerden hâsıl olacak kârların ilâvesinden, Devletçe verilecek tahsisattan ve vukubulacak teberrulardan teşekkül edeceği kanunda yazılıdır.

Yukarıda arz edilen maksat ve sermaye ile faaliyete geçilirken kurumun temelini, Atatürk'ün hediye ettiği Ankara'da Orman, Yalova'da Baltacı, Silifke'de Tekir, Tarsus'ta Piloğlu, Dört Yol'da Karbasamak çiftlikleri ve Ankara'da Bira Fabrikası teşkil etmiştir.

Sermayesine mahsuben kuruma bir yandan 1938 yılında Eskişehir'de Çifteler, Lüleburgaz'da Türkgeldi, 1939 yılında Yerköy'de Midilliçoğlu çiftlikleri devredilirken öte yandan da 3697 sayılı Kanunla Ankara Bira Fabrikası kurumdan alınarak Tekel Bakanlığına verilmiştir.

1940 yılında Çifteler Çiftliği Ziraat Bakanlığının emriyle kurumdan geri alınmıştır. Aynı yıl içinde Muğla'da Dalaman Çiftliği, 1941 de Hatay'da Reyhanlı, 1942 de Konya'nın Sarayönü'ndeki Belfua Çiftliği, Pazar Elma Kurutma Fabrikası kurumun bünyesine alınmış, 1942 de ticari işletmeler ve Ziraat Âlât Fabrikası müesseseleri, Rize Çay atelyeleri, 1943 yılında da Parklar ve Bahçeler müessesesi kurulmuştur.

1943 yılında Belfura Çiftliği Ziraat Bakanlığınca geri alınmıştır. 1944 yılında bir yandan Orman Çiftliğindeki Şarap Fabrikası genişletilirken öte yandan Nevşehir'de Şarap Fabrikası, Karsta Süt işletmeleri tesis edilmiş ve Dört Yol'da Turuncgiller istasyonunun kurulmasına başlanmıştır. Aynı yılın sonunda evvelce kurulmuş olan Parklar ve Bahçeler Müessesesi lâğvedilmiştir.

1945 yılında Ziraat Aletleri Fabrikası hususi bir kanunla kurulan « Türkiye Zirai Donatım Kurumu » na devredilmiştir. 1946 da Rize Çay Fabrikasının inşasına geçilmiş, Dört Yol'daki Turuncgiller istasyonu genişletilerek müstakil bir işletme haline konmuştur.

1947 yılında bir hayvancılık şubesi tesis maksadiyle Kars'ta Hazineye ait Bulanık Yaylasının kuruma devri Bakanlar Kurulu tarafından kararlaştırılmıştır.

2. Kurumun bugünkü varlıkları :

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun bugünkü durumu tasarrufu altında bulunan Çiftlik ve müesseseleriyle teşkilâtını vermek suretiyle ortaya konabilir.

Halen kurumun tasarrufu altında muhtelif yerlerde 9 çiftliği vardır. Umum genişliği 470 009 dekarı bulan araziden 98 211 dekarı saban altındadır.

Çiftliklerin adları, genişlikleri ve değerleri ek 1 de gösterilmiştir.

Çiftliklerdeki hayvan varlığı 2 351 sığır, 10 815 koyundur.

Kurumun elindeki varlıkların yekûnu - diğer fabrika ve müesseselerle birlikte - 20 198 885,74 lira olup dağılışı şöyledir :

	Lira
Umum Müdürlük (Ankara)	725 172,03
Dokuz çiftlik arazi ve hayvan mevcutları değeri	10 821 367,37
Rize Çay Fabrikası	3 942 667,10
Pazar Elma Kurutma Fabrikası	162 009,81
Nevşehir Şarap Fabrikası	706 272,93
Ankara Ticari İşletmeler Müessesesi	1 423 262,66
	<hr/>
Yekûn	17 780 751,90
Geçen yıllar zararı	2 418 133,84
	<hr/>
Umumi Yekûn	20 198 885,74

Yukarıda adı geçen işletme ve müesseselerde çalışan teknik ve idari eleman sayısının merkez,

çiftlikler, fabrikalar, ticari işletmeler itibariyle dağılışı şöyledir.

	Teknik eleman sayısı	İdari eleman sayısı	Yekûn
Umum Müdürlük	10	29	39
Parklar ve Hayvanat Bahçesi	—	3	3
Çiftlikler	31	47	78
Fabrikalar	7	15	22
Ticari İşletmeler Müessesesi	—	28	28
Yekûn	48	122	170

Kurumun 31 . X . 1949 tarihindeki malî durumu ek-2 den açık olarak görülmektedir.

3. Kurumun şimdiye kadar gördüğü hizmetler :

Yukarda tesis maksadı, varlığı ve malî durumu verilen kurumun 1938 den 1949 yılı sonuna kadar olan hizmetleri işgal konusuna giren muhtelif iş alanlarındaki faaliyetlerden ibarettir. Aynı zamanda kurumun bugünkü varlıklarını daha esaslı olarak kavramaya yarıyacağı düşünceyle bu işler aşağıda şubeler itibariyle açıklanmıştır.

a) Tarla ziraati kolundaki istihaller

Kurumun kuruluşundan 1949 yılı sonuna kadar tarla ziraati alanındaki umum ekim genişliği istihsal miktarları ziraat nevelerine göre şöyledir :

Ziraat neveleri	Ekim genişliği bin dekar	İstihsal miktarı Ton	Yıllık ortalama ekim genişliği 1000 dekar
Hububat ziraati	475,5	48 778	39,8
Bakliyat	24,0	1 152	2,0
Ticaret ve endüstri nebatları	73,1	3 472	7,5
Hayvan yemi (Yonca ve ot)	52,1	20 144	4,4

Ekim sahasında en büyük pay hububatındır. Hububatta da birinci sırayı buğday alır ve onu sırası ile arpa, çeltik, yulaf ve akdarı takip eder. Ticaret ve endüstri nebatlarından pamuk başta olup sonra da susam, keten ve pancar gelir.

Dekarda randıman hemen hemen Türkiye vasatisine yakındır. 12 yıllık vasatiye göre dekar başına verim buğdayda 86, arpada 120, yulafta 85, çeltikte 208 kilodir.

b) Bahçe kültürleri : Kurumun Atatürk çiftliklerinden devraldığı meyvalıklara kurumca bunlara eklenen meyvalık ve fidanlıkların durumu şöyledir.

	Atatürk çift- liklerinden devralınan Dk.	Kuruma eklenen Dk.	Bugün mevcut Dk.
Turungiller	17	1506	1525
Zeytinlik	153	550	703
Elmalık	640	597	1237
Fidanlık	—	140	140
	810	2793	3603

Yukarıda verilen meyvalıkların hepsi de mahsuldar olmayıp bir kısmı henüz tesis devresinde bulunmaktadır.

c) Hayvancılık : Atatürk çiftliklerinden kuruma 529 baş sığır 12 750 baş koyun devredilmiştir. Kurum sığırkadrosunu 2 413 e kadar yükseltmişse de koyunculuk şubesi mekân darlığı yüzünden hemen aynen muhafaza edilmiştir. Halen Kurumun hayvan mevcudu 2 331 baş sığır ile 10 815 koyundan ibarettir.

d) Ziraat sanatları : Kurumun teşekkülünden bugüne kadar ziraat sanatları sahasındaki faaliyeti 4 344 000 litre pastörize süt, 4 031 000 kilo yogurt bir milyon kiloya yakın tereyağı, 1 737 000 kilo beyaz peynir, 50 800 kilo kaşar, 3 338 kilo şarap, 615 977 kilo çay ve kuruluşunun ilk iki yılında 5 milyon litreye varan biradan ibarettir.

e) Atelyeler : Atatürk çiftliklerinden Kuruma intikal eden Gazi'deki ziraat aletleri fabrikası yeni makinelerle takviye edilerek 1938 den 1945 yılına kadar çalışmıştır. Bu fabrika, miktarı 10 binleri aşan hayvan pulluğu, çapa, uç demiri, sayısı 100 ün altında kalan mısır taneleri makinası, mibzer dolaplı orak makinası yem kırma makinası imal etmiştir. Fakat bilâhara bu imalatın çoğu sermayesine mahsuben Türkiye Ziraî Donatım Kurumu'na devredilmiştir.

Kurumun mevcut atelyeleri ancak işletmelerde çalışan makinelerin basit tamir ve revizyonlarını karşılayacak durumdadır.

f) Tohumluk, damızlık ve fidan dağıtma faaliyetleri : Kurum kuruluşundan bugüne kadar 446 baş boğa, 3 028 ton hububat, 116 ton bakliyat tohumluğu, 413 bin adet fidan, 154 ton yonca tohumu dağıtmıştır. 1949 yılında ise 70 ton akala 130 ton kütlüs Çukurova pamuk İslah ve Üretim çiftliği emrine bağlanmıştır.

II - Ziraî Kombinaların bugünkü durumu

1. Kombinaların kuruluşu ve geçirdiği istihaleler.

İlk defa 3130 sayılı Kanunla ziraat teşkilâtına katılan Ziraî Kombinalar İdaresi şimdiye kadar üç kere yön değiştirmiştir. Bugünkü varlıklarının temelini teşkil eden idarenin mahiyetine nüfuz edebilmek için onun geçirdiği istihaleye ve sebeplerine kısa bir göz atmak yerinde olacaktır.

Birinci devre, 12 . 2 . 1937 tarih ve 3130 sayılı Kanunla Tarım Bakanlığı bütçesinde «Ziraî Kombinalar Kurumu masrafları» tertibinin açılması ve bu tertibe 3 milyon lira ödenek konmasıyla başlar. Gerek bu kanundan ve gerekse 1939 Mali yılı Muvazeneî Umumiye Kanununun 26 nci maddesindeki hükümlerden öğrendiğimize göre kurulan bu idare, Türk çiftçisinin her nevi işletme vasıtalarıyla teçhizini, hastalıklarla mücadeleyle, makineli ziraatin memlekette yayılmasını hedef tutmaktadır. Bu hedefe varmak için de Tarım Bakanlığına umumi muvazeneden tahsis edilen bu para ile makine, hayvan, mücadele ilaç ve vasıtaları satın almak, köylü kalkınması ile ilgili

tesisler vücuda getirmek, teşkilât ve mütedavil sermaye'i idareler kurmak yetkisi verilmiştir.

Filhakika alınan ödenğin 1,5 milyon lirası ile dış memleketlerden ziraat alet ve makineleri getirilerek bir kısmı çiftçilere satılmış, bir kısmı da Bakanlığın müessese erine verilmiştir. Geriye kalan 1,5 milyon lira da personel masraflarına, teşvik hizmetlerine, tohum temizleme evleri ve sair tesislere, mütedavil sermaye teşkiline tahsis edilmiştir.

1940 Yılı bidayetine kadar süren 3 yıllık bu ilk devrede müdürlük halinde ve Umumi Muvazene esasları dâhilinde idare edilen kombinaların hizmetleri çok mahdut olmuştur. Kombinalara verilen 3 milyon liralık ödenğin hesapları ise Umumi Muvazene esaslarına göre tasfiye edilmiş ve bu ödenekten ayrılan ve mütedavil sermayeye ait olan 418 bin küsür liralık kıymetler de tamamıyla nakde tahvil olunarak bloke edilmiştir.

İkinci devre, 18 . 1 . 1940 tarih ve 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun yürürlüğe girmesiyle başlamıştır. Bu kanunun 39 ncu maddesi sahipleri tarafından işletilmeyen arazinin bir bedel mukabilinde Hükümetçe işletilebi eceğini, 42 nci maddesi de ziraat alet, makine ve vasıtalarıyla zirai ilaç ve tohumları Hükümetçe satılabileceğini parasız, arizet, ödünç veya kira karşılığında olarak tevzi edebileceğini âmirdir.

Millî Korunma Kanununun bu hükümlerine dayanılarak muhtelif tarihlerdeki koordinasyon kararıyla Bakanlığa Millî Korunma fonundan sermaye tahsisleri yapılmış ve Zirai Kombinalar yenebaştan döner sermaye ve kadrolarla teçhiz ve takviye edilmiştir. Bu cümleden olarak Bakanlar Kurulunun 11 . 3 . 1940 tarihli ve 10 sayılı kararnamesiyle Ziraat Bakanlığı emrine 2,5 milyon lira kredi tahsis edilmiştir. Bu krediyle dış memleketlerden yeniden büyük miktarda ziraat alet ve makineleri getirilmiştir.

1940 tan 1942 ye kadar süren bu devrede Zirai Kombinalar eindeki makine ve vasıtalarla daha çok halk hizmetinde çalışmış ve küçük ölçüde kira karşılığında Devlet ziaati yapmıştır. Ancak bu tarzda çalışmanın memleketin işe darlığını karşılamadığı ve istihsalı artırmaktan uzak olduğu görüldüğünden başka bir yol tutulmuş ve böylece kombinaların üçüncü devresi başlamıştır.

Üçüncü devrenin kanuni mesnedi : 19 . X . 1943 tarihinde çıkarılan 477 sayılı Koordinasyon kararında « zirai istihsalı artırmak ve memleketin işe durumunu sağlamak maksadiyle Ziraat Vekâletine Devlet çiftlikleri kurmak ve zeriyaat yapmak salâhiyetini » veren bu Koordinasyon kararına üzerine Devlet çiftliklerinin tesisi işine geçilmiştir.

2. Kombinaların bugünkü varlıkları :

Bugün kombinaların işgali altında memleketin muhtelif yerlerinde 14 çiftlik, 1 merkez atelyesi ve depo vardır. Umum genişliği 1 897 621 dekara varan araziden 1 655 693 dekarı kültüre alınmıştır. Çiftliklerin adları genişlikleri ve değerleri ek 3 te gösterilmiştir.

Çiftliklerdeki hayvan mevcudu 875 baş sığır, 10 836 baş koyundan ibarettir.

Zirai Kombinaların varlıkları yekûnu 68 339 481 lira olup dağılışı şöyledir :

Reislik (Ankara)	32 264 475	Türk lirası
Merkez atelyesi (Ankara)	6 830 880	» »
Çiftlikler	27 239 126	» »
	<hr/>	
Yekûn	68 339 481	

Reislik, çiftlikler ve merkez atelyesinde çalışan teknik ve idarî eleman durumu şöyledir:

	Teknik eleman sayısı	İdari eleman sayısı	Yekûn
Reislik (Merkez)	5	145	150
Merkez atelyesi (Ankara)	2	38	40
Çiftlikler	17	163	180
Yekûn	24	346	370

Yukarda verilen rakamların esas kadroya ait olduğu ve bunun % 35 inin münhal bulunduğu nazara alınırsa başarılan muazzam işe nispetle kombinaların ne kadar az elemanla tasarruflu çalıştığı derhal anlaşılır.

Zirai Kombinaların 31 . X . 1949 tarihindeki malî durumuna dair (ek - 4) deki tablo açık bir fikir vermektedir.

3. Zirai Kombinaların şimdiye kadar başardığı işler :

Yukarda kuruluş maksadı ve malî durumu açıklanan Zirai Kombinaların 1943 ten 1949 sonuna kadar olan başarıları aynı zamanda bugünkü varlıklarını kavramaya yarayışlı olacağı mülâhaza- siyle - aşağıda sırasıyla arz edilmiştir.

a) Tarla ziraati kolundaki istihşaller : Kombinaların Hazine elindeki boş arazide Devlet istihşaline geçtiği 1943 yılından 1949 yılı sonuna kadar tarla ziraati alanındaki faaliyetine dair aşağıdaki cetvel bir fikir vermektedir:

Yıllar	Ekim geniş- liği bin de- kar	İstihşal mik. ton	Dekarda verim kilo	Kilo başı- na maliyet kuruş
1943	348,8	47 183	135,27	8,88
1944	783,6	73 333	93,59	12,82
1945	754,8	43 670	57,85	19,11
1946	862,5	146 500	169,96	6,89
1947	822,9	81 949	99,58	11,39
1948	804,0	128 291	159,55	7,50
1949	810,0	62 257	—	—

Tarla ziraatindeki faaliyet hemen tarla ile hububata inhirar eder. 7 yıllık vasatiye göre hububat ürünleri arasında birinci sırayı % 83 nispeti ile bağlay alır, onu % 15 ile arpa takip eder, sonra da yulaf ve çavdar gelir.

b) Bahçe kültürleri : Kombinaların işletmelerindeki bağ, bahçe ve fidanlıkların durumu şöyledir: 838 dekada ve 167 600 adet bağ çubuğu, 1782 dekada bahçelerde 12 500 adet muhtelif meyva ağacı, 1230 dekar fidanlık ve ayrıca 61 000 adet ağaç vardır.

İşletmelerden bugüne kadar 25 000 bağ çubuğu, 32 129 adet meyva fidanı, 47 815 meyvasız fidan ve yarım milyon fide istihşal edilmiştir.

c) Hayvancılık : Kombinaların hayvan varlığı 10 839 baş koyun, 875 baş sığır, 108 muhtelif cins at, 2 534 kümes hayvanından ibarettir. Hayvancılık alanındaki istihşal miktarları 5 bine yakın yavru, 276 bin litre süt, 25 bin kilo yapağı ve 600 ton civarında gübredir.

d) Ziraat saanatları : Kombinaların bu alanlari faaliyetine dair bir fikir vermek üzere yalnız

1949 yılında 1 800 kilo kaşar peyniri, 4 100 kilo salaamura peyniri, 1 200 kilo sade yağı ve 10 tona yakın yoğurt imal ettiğini söylemelidir.

e) Atelyeler : Ziraai Kombinaların Ankara'da her nevi ziraat aletlerini tamir edecek bir merkez atelyesi, ayrıca çiftliklerde tamir atelyeleri vardır. Kuruluşundan bugüne kadar merkez atelyesinde sayısı iki bine varan ziraat makine ve aletlerinin tamirleri ve revizyonu yapıldığı gibi miktarı 135 bini aşan makine ve alet parçaları da imal edilmiştir. Gerek merkez atelyesinde ve gerekse çiftliklerdeki tamir atelyelerinde çiftçilerin de bedeli mukabilinde ziraat alet ve makinelerinin onarımı yapılmaktadır. 1949 yılı içinde gerek merkez atelyesi ve gerek çiftlikler 1 159 000 lira değerinde alet makine ve seyyar tamirhanelerle takviye edildiği cihetle gelecek yıllardaki faaliyeti daha geniş ölçüde olacaktır.

f) Tohumluk, damızlık ve fidan dağıtma faaliyeti : 1943 yılından beri Zirai Kombinalar çiftçilere tohumluk dağıtmaktadır. 1943 te 1 000 tona başlan tohum dağıtma işi 1948 de 5 500 tona çıkmıştır. 1949 yılında doğrudan doğruya çiftliklerden dağıtılan miktar 4 561 ton, Ofise teslim edilen ve yekânü 42 237 tonu bulan hububatın da Tarım Bakanlığı emriyle tohumluğa tahsis edildiği idare tarafından bize ifade edilmiştir

Bahçe kültürleri kolunda şimdiye kadar halka dağıtılan bağ çubuğu sayısı 20 bin, meyva fidanı sayısı 24 bin, meyvasız fidan sayısı 39 bin, fide 350 bin civarındadır.

Hayvancılık kolundaki dağıtma faaliyeti ise henüz pek mahdut ölçüdedir

III - Devlet Üretim Çiftliklerinin 1950 yılı iş programı

Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğü Kanunu henüz yürürlüğe girmediği cihetle burada onu teşkil edecek olan teşekküllerin iş programlarını ayrı ayrı vermeye zaruret vardır.

1. Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun iş programı :

1950 yılı iş programına göre kurum tarla ziraati, bahçe ziraati, hayvancılık şubelerinde faaliyette bulunacaktır. Nebati ve hayvani istihşallerden tohumluğa ve damızlığa yarayışlı olanları 5433 sayılı Kanununda yazılı esaslar dairesinde çiftçiye intikal edecek, bu vasıfta olmaları piyasa arz edilerek kıymetlendirilecektir.

Gerek çiftçiye bedeli mukabilinde verilecek ve gerek piyasaya arz edilecek olan mahsullerden beklenen gayrisâfi varidat, ait olduğu şubeler itibarıyla aşağıya çıkarılmıştır.

Faaliyet neveleri	Ekim sahası yapılacak mas.		Beklenen	Kâr
	Dekar	Lira	gayrisâfi gelirler	
		Lira	Lira	Lira
Tarla ziraati kolu	78 642	1 914 436	2 813 485	899 041
Bağ, bahçe ve fidanlık kolu	2 240	145 000	192 500	47 500
Hayvancılık »	—	697 000	899 500	202 500
		2 756 436	3 905 485	1 149 049

Kurumun ziraat sanatı şubesindeki faaliyeti 5433 sayılı Kanunun ikinci maddesinin a fıkrası hükmüne göre şimdilik elde edilen mahsullerin kıymetlendirilmesine inhisar edecek ve aynı suretle ticari işletmeler müessesesi tasfiye edilinceye ve Gazi Orman Çiftliğine yeni bir şkil vrilince-

ye kadar da bu müesseseler faaliyetlerine devam edecekler, fakat her iki halde de masraflarının gelirleriyle karşılanması göz önünde tutulacaktır.

Yukarıda verilen malûmata göre Devlet Üretim Çiftliklerine intikal edecek olan Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun 1950 yılı tahmini masrafları 2 756 436 lira, tahmini gelirleri 3 905 485 lira ve nihayet beklenen kârları da 1 149 049 lira olacaktır. Katma Bütçe masraflarından kuruma isabet edecek olan 749 049 lira beklenen kârdan çıkarılırsa kurumun elde edeceği net kâr 400 000 lirayı bulacaktır.

1950 yılında kurum işletmelerinden alınacak mahsullerden çiftçiye bedeli mukabilinde satılması mümkün görülen tohumluk miktarı hububatta 2 375, bakliyatda 10, çığitte 300 tondur. Ayrıca 35 000 adet fidan, 75 baş boğa, 40 deve, 560 koç da dağıtılabilecektir.

2. Zirai Kombinaların iş programı

1950 yılı iş programına göre Kombinaların nebatî ve hayvânî istihsal alanındaki faaliyeti neticesi şöyledir:

Faaliyet neveleri	Ekim sahası Dekar	Yapılacak mas. Lira	Beklenen gayri- sâfi gelirler Lira	Kâr Lira
1. Tarla ziraat şubesi	905 482	12 471 682	27 291 010	14 819 828
2. Bağ, bahçe ve fidanlık şubesi	1 085	44 883	70 010	25 127
3. Hayvancılık (Kadro)	—	202 700	202 700	—
		12 719 265	27 563 720	14 844 455

Ziraat sanatları şubesi ise munhasıran hayvancılık konusundaki mahsullerini işleyecek ve masrafını koruyacak şekilde çalışacaktır.

Şu hale göre Zirai Kombinaları 1950 yılında 14 844 455 lira kâr temin edebilecektir. Ancak bu kârın içinde katma bütçe masraflarının bulunmadığı unutulmamalıdır. Bu takdirde beklenen kârın masraflar nispetinde düşeceği tabiidir.

Normal hava şartlarına göre hesaplanmış olan Zirai Kombinalar istihsalinden dağıtılması umulan tohumluk, damızlık ve fidan miktarları şöyledir:

75 140	Ton	Hububat
51	»	Bakliyat
83	»	Yağ nebatları

Ayrıca 150 bin adet fidan, 20 bin adet bağ çubuğu, 350 bin fide, 75 boğa, 300 koç ve 200 horozdur.

3. Her iki teşekkülün gider ve gelir hulasası

Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğü'nü meydana getiren her iki müessesenin 1950 yılı iş programına nazaran gider ve gelir hulasası ve önümüzdeki yıl dağıtma faaliyeti aşağıya çıkarılmıştır:

Giderler :

Teşekküller	Nebati istihaller	Hayvani istihaller	Yekûn
Zirai Kombinalar	12 516 505	202 700	12 719 205
D. Ziraat İşletmeleri	2 059 436	397 000	2 456 436
Yekûn	14 576 001	899 700	15 475 701
Gelirler :			
Teşekküller	Nebati istihaller	Hayvani istihaller	Yekûn
Zirai Kombinalar	27 361 000	202 700	27 563 700
D. Ziraat İşletmeleri	3 005 935	899 500	3 905 435
Yekûn	30 367 005	1 102 200	31 469 205

Yukarda verilen rakamlara göre - Katma bütçe giderleri hariç - Umum Müdürlüğün sâfi gelirleri 16 milyon civarındadır.

Bu faaliyet neticesinde Umum Müdürlük tarafından çiftçiye dağıtılması umulan tahumluk, damızlık ve fidan miktarları toplamı da aşağıya çıkarılmıştır :

a) Tohumluk	b) Fidan	c) Damızlık
Ton	Aded	Aded
77 515 Hububat tohumluğu	185 000 Fidan	150 Boğa
61 Bakliyat »	20 000 Bağ çubuğu	40 Düğe
83 Yağ nebatları »	350 000 Fide	860 Koç
300 Çiğit		200 Horoz

IV - Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün gider bütçesi

Umum Müdürlüğün 1950 yılı masraf bütçesi 4 066 225 lira olup kısımlara dağılışı aşağıda verilmiştir :

	Lira	%
Personel giderleri	2 213 024	54,5
Yönetim giderleri	338 201	8,
Daire hizmetleri	440 000	11,
Borçlar	25 000	}
Yardımlar	15 000	
Yatırımlar	1 035 000	25,5
	4 066 225	100,0

Masraf bütçesinin tahmininde umumiyet itibariyle Zirai Kombinalarla Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun geçen yıl masrafları ölçü olarak alınmıştır. Ayrıca Özel Kanunun icapları da göz önünde tutularak yeniden açılan bölümlere ödenek konması ihmal edilmemiştir.

Bununla beraber 1950 yılı bütçe rakamlarının tahmini olarak konduğu ve tatbikattan alınacak

neticelere göre gelecek yıl bütçesinin daha esası olarak tanzim ve tesbit edilebileceği burada hatırlatılmalıdır.

Umum Müdürlüğün gider bütçesinde ağır basan masraflar personel giderleriyle yatırımlardadır. Bu itibarla burada bu iki kalem üzerinde durmalıyız.

1. Personel giderleri :

Umum Müdürlükteki personel giderlerinin ağırlık merkezi aylıklar, hizmetliler ve geçici hizmetliler ücretlerinde toplanır. Bu itibarla fiili kadronun merkez ve iller itibariyle dağılışına bir göz atmakta fayda vardır :

	Merkez	İller	Yekûn
Memurlar	77	277	354
Hizmetliler (D)	48	126	174
Geçici hizmetliler (E)	15	32	47
	140	435	575

Fiili memurlar sayısı kuruluş kadrosunun % 75 ine tekabül ettiğine göre Umum Müdürlüğün müstakbel inkişafı için L cetvelinde esas kadronun daha % 25 şı mevcut demektir.

Gerek memurların ve gerek hizmetlilerin merkez ve iller itibariyle dağılışı oldukça iyidir. Fiil kadroda müstahdem memurların % 76 sı ve hizmetlilerin 72 si illerdedir. Esas faaliyeti işletmelerde olan Umum Müdürlüğün önümüzdeki yıllarda da bu nispeti muhafazaya gayret etmesini ve merkez kadrosunun kabarmamasını temenniye değer bulurum.

Geçici hizmetliler bölümüne konan ödenekle 47 memur istihdamı derpiş edilmiştir. Bu hizmetliler Zirai Kombinalarla Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun Umum Müdürlüğe devrinde çalıştırılacak, hesapların tasfiyesinde ve zuhuru melhuz pürüzlü meselelerin çözülmesinde kullanılacaktır. Bu işlerden bir kısmının gelecek yıla kalması muhtemel olduğuna göre, aynı nispette olması da bu tertibe gelecek sene de ödenek konması iktiza edecektir.

2. Yatırımlar :

Genel Müdürlüğün bu kısmına mevzu bir milyon lira ödenekten 35 bin lirası mevcut çiftlik binalarının tamiri içindir. Yeni yapılar bölümüne konan 140 bin lira ile Muş Vilâyetinde 1949 yılında açılan «Alparslan Devlet Çiftliği» nde idare binası yaptırılacaktır. Bundan başka 360 bin lirası ile muhtelif işletmelerde iki aded ikili lojman, beş aded dörtdü lojman inşa ettirilecektir. Bundan başka çiftçiye dağıtılacak tohumların ve mütedavil sermayeye ait makinelerin muhafazası için cenebi memleketlerden beheri dört yüz metre kare yer kaplıyan 45 aded madenî hangar satın almak üzere bütçeye 500 bin lira ödenek daha konmuştur.

V. Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün Gelir Bütçesi

Genel Müdürlüğün 1950 yılı Gelir Bütçesi üç bölümde 4 066 225 lira olmak üzere Masraf Bütçesine denktir.

Bütçe gerekçesinde de işaret edildiği üzere 5433 sayılı Özel Kanununun 16 ncı maddesi Katma Bütçe giderlerinin tamamının döner sermayenin yıllık sâfi gelirinden karşılanmasını âmirdir. Bu hükme nazaran Umum Müdürlüğün gider toplamının tek bölüm halinde gelir bütçesine koymak icabederken böyle hareket edilmiyerek memur lojmanlarından alınacak kira bedelleriyle çeşitli gelirler için de iki bölüm daha açılmıştır ve bu da bütçe tekniğine uygundur.

Son iki bölümün getireceği varidat 15 bin lira tahmin edildiğinden bu miktar gider bütçesinin

genel toplamı olan 4 066 225 liradan çıkarıldıktan sonra kalan 4 051 225 lira da «döner sermayenin yıllık sâfi gelirinden ayrılacak katma bütçe giderleri karşılığı» adı altında birinci bölüme konmuş bulunuyor.

Genel Müdürlüğü teşkil eden iki teşekkülün gider ve gelir hulâsasına nazaran mütedavil sermayenin sâfi gelir tahmini -katma bütçe masrafları hariç - 15 993 504 liradır. Katma Bütçe giderleri karşılığı olarak Umum Müdürlük Gelir Bütçesine konan 4 051 225 lira bu miktardan düşülünce geriye 11 942 279 lira kalır. Bu meblâğ 5433 sayılı Özel Kanununun 11 nci ve 17 nci maddesi hükümlerine göre ana ve yedek sermayelere tahsis edilecektir. Fakat önümüzdeki yıl mütedavil sermayenin bu nispette sâfi gelir sağlıyabilmesi hava şartlarının tamamiyle normal gitmesine bağlıdır.

Burada şunu da arz edelim ki şimdiye kadar Genel Müdürlüğü teşkil eden iki müesseseden Zirai Kombinalar bilânçosunu her yıl kârla kapatmıştır ve 4 yıllık vasatiye göre yıllık ortalama kârı 5 922 000 lira raddesindedir. Asgari bir hesapla yalnız kombinaların gelecek yıl halen mevcut bir milyon dekar vüsatındaki ekimi ile döner sermayesine geçen yıllar kadar sâfi gelir sağlıyacağını tahmin etmek hiç de hatalı olmaz.

IV - Sonsöz :

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün kuruluş tarihçesini, mevcutlarını, 1950 yılı iş programını ve bu yıl başarmayı tasarladığı hizmetleri arzetmiş bulunuyorum. Şimdi de 7 . VI . 1949 tarihinde Büyük Millet Meclisince kabul edilen ve 1 . III . 1950 de yürürlüğe girecek olan Özel Kanununa göre yapılması gereken hazırlıkları vermek yerinde olacaktır.

1. Özel Kanununun 7 nci maddesi uyarınca hazırlanması gereken vazife tüzüğü taslak halinde düzenlenmiş olup Bakanlıkça kurulmuş bulunan bir komisyonda incelenmektedir.

2. Kezalik Özel Kanununun 14 ncü maddesine göre: a) hesap yönetmeliği, b) mal hesapları yönetmeliği, c) alım - satım yönetmeliği hazırlanması iktiza etmektedir.

Bu yönetmelik tasarılarının hazırlandıkları ve Maliye Bakanlığına sunulduğu öğrenilmiştir.

3. Her iki teşekkülün yeni Genel Müdürlüğe ait devir işlerini zamanında ve mümkün mertebe pürüzsüz yapabilmesi için bu işin tevakkuf ettiği hesap hazırlıklarının tekemmül ettirilmesine çalışıldığı bize ifade edilmiştir.

Son olarak yeni Umum Müdürlüğe vücut veren Devlet Ziraat İşletmeleri ile Zirai Kombinalarda hayatlarını istihkâr ederek çalışan ziraatçilerimizi ve elemanları överek anmak isterim. Çünkü bu yeni hizmet müessesesinin kuruluşunda onların emek ve gayretleri büyük ölçüde müessir olmuştur. Bilhassa bu bakımdan Zirai Kombinaların hissesi büyüktür.

Gerçek geçen harb yılları içinde eski Kombinalardan müdevver mahdut bir alet sermayesi ve Millî Korunma fonundan ayrılan 10 milyon liralık bir kredi ile asırlardır boş yatan, halkımız arasında göl diye anılan Hazine topraklarını kültüre alarak 7 sene gibi kısa bir zamanda millî iktisadımıza 60 milyon liralık bir değer katan, en sıkıntılı anlarında halkın ve ordunun iâşesine müessir yardımlar yapan Devlet çiftliklerinin kurucuları, idarecileri; gayyur, fedakâr ve feragatli ziraatçileri ve vazifesinas memurları her bakımdan takdire lâyıktır. Bu uğurda canlarını feda eden Türk ziraatçi ve işçilerini de rahmetle anarım.

Türkiye'nin zirai kalkınmasında büyük roller oynayacağına yürekten inandığım yeni Umum Müdürlüğün 1950 yılı Bütçesini komisyonun yüksek tasvip ve takdirlerine saygı ile sunarım.

Amasya Milletvekili
Ali Kemal Yiğitöglü

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun çiftliklerini gösterir tablo

İşletmenin A d ı	İşletmenin Bulunduğu yer	İşletmenin		Hayvancılığı		Varlıkları yekûnu Lira
		Genişliği Dekar	Kültür arazisi Dekar	Sığır mevdu Aded	Koyun mevdu Aded	
Umum Müd.	Gazi	—	—	—	—	725 172
Orman Çift.	Gazi	95 192	19 078	400	3 920	4 405 141
Midilliçoğlu	Yerköy	24 000	6 392	135	2 300	383 808
Baltacı	Yalova	11 150	4 352	—	1 152	616 019
Türkgeldi	Lüleburgaz	16 982	10 884	57	1 802	968 807
Dalaman	Köyceğiz	192 078	12 102	414	716	1 884 565
Hatay	Reyhanlı	82 790	33 550	213	—	791 571
Karabasamak	Dörtyol	13 000	4 580	50	—	338 591
Tekir ve Tarsus	Silifke - Tarsus	34 057	6 513	1 082	835	564 691
Turungül İşletmesi	Dörtyol	760	760	—	—	868 174
Çay Fab.	Rize	—	—	—	—	3 942 667
Elma Kurutma Fab.	Pazar	—	—	—	—	162 010
Şarap Fab.	Nevşehir	—	—	—	—	706 273
Ticari İşletme Mües.	Ankara	—	—	—	—	1 423 263
	Toplam	470 009	98 211	2 351	10 815	17 780 752
				Geçen yıllar zararı		2 418 134
				Genel yekûn		20 198 886

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunun 31 . X . 1949 tarihindeki malî durumu

AKTİF		Lira	PASİF		Lira
1 - Sabit kıymetler :		12 633 276	1 - Sermaye :		15 000 000
1. Gayrimenkuller	10 022 245		1. Hazineден nakden	11 357 228	
2. Makina ve demirbaşlar	1 981 077		2. Hazineден devir	2 590 244	
3. Damızlık hayvanlar	629 954				
			Toplam	13 947 470	
Toplam	12 633 276		3. Kârdan ilâve olunan	1 052 530	
			Toplam	15 000 000	
II - Mütedavil kıymetler :		5 147 476	II - Borçlarımız :		5 198 886
1. Hazırlıklar	513 553				
2. Mamul, mahsul, malzeme	2 816 283				
3. Nakit	312 276				
4. Alacaklar	1 349 316				
5. Sair aktifler	156 048				
Toplam	5 147 476				
III - Zarar :		2 418 134			
1. Geçen yıllara ait	2 798 393				
İhtiyatlar, karşılıklar	380 259				
Toplam	2 418 134				
Genel toplam		20 198 886	Genel toplam		20 198 886

Zirai Kombinalar Dairesinin çiftliklerini gösterir tablo

Adı	İşletmenin Bulunduğu yer	İşletmenin		Hayvancılığı		Varlıkları yekûnu Lira
		Genişliği Dekar	Kültür arazisi Dekar	Sığır mevdu Aded	Koyun mevdu Aded	
Balâ	Ankara	48 000	47 374	—	700	678 233
Polatlı	Ankara	200 000	189 900	83	1 507	3 350 576
Altınova	Cihanbeyli	300 000	284 567	—	828	3 679 721
Malya	Kırşehir	265 000	262 114	—	1 100	3 993 703
Gözlü	Konya	290 000	275 531	82	2 960	4 069 276
C. Pınar	Urfa	400 000	382 883	25	339	4 945 229
Çiçekdağ	Yerköy	28 000	28 000	—	—	679 852
Koçaş	Aksaray	24 710	19 410	57	870	1 131 382
Özden	Konya	36 000	35 020	187	887	1 719 020
Gelemen	Samsun	24 170	10 082	245	300	1 862 296
Gökhüyük	Amasya	26 741	21 194	100	371	655 618
Keykubat	Kayseri	7 000	3 700	—	—	426 326
Ulaş	Sivas	48 000	44 173	96	974	1 064 671
Alparslan	Muş [1]	200 000	51 745	—	—	983 223
Merkez Atelye ve D. Âmirliği	Ankara	—	—	—	—	6 830 880
	Toplam	1 897 621	1 655 693	875	10 836	36 070 006
Reislik	Ankara	—	—	—	—	32 269 475
	Toplam	1 897 621	1 655 693	875	10 836	68 339 481

[1] Alparslan Devlet Çiftliğinde halen ekilmiş kısmından gayri araziye henüz vaziyed edilmiş değildir. Bura arazisinin 200 000 dekara iblâğı için perensip karar verilmiştir.

Zirai Kombinalar Reisliğinin 31 . X . 1949 tarihindeki mali durumu

AKTİF	(Mevcutlar ve alacaklar)	PASİF	(Sermaye ve borçlar)
	Lira		Lira
I - Sabit kıymetler :	23 628 488	I - Sermaye :	9 844 567
1. Gayrimenkuller		(Tahsis edilen kredi)	
(tesisler dâhil)	10 085 801	II - Borçlarımız :	2 132 249
2. Makina ve demir- başlar	13 064 923	Muhtelif alacaklılar, emanet, depozito vs.)	
3. Canlı demirbaşlar	477 764	III - Kârlarımız :	56 362 665
		1947 sonuna kadar	40 144 578
Toplam	23 628 488		
II - Mütedavil kıymetler :	44 710 993	1948 ve 1949 yılları için derpiş edilen	16 218 087
1. Hazırlık ve ekimler	9 584 520	Toplam	56 362 665
2. Stoklar	5 924 274		
3. Nakit mevcudu	19 422 367		
4. Alacaklarımız	9 779 832		
Toplam	44 710 993		
		Genel oplam	68 339 481
		Genel oplam	68 339 481

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/624
Karar No. 65

15 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü'nün 1950 yılı Bütçesi hakkında Başbakanlığın 30 . XI . 1949 tarihli ve 71/1445 sayılı tezkere-siyle Yüksek Meclise sunulan Kanun tasarısı Komisyonumuza havale buyurulmakla Tarım Bakanı Cavid Oral ve bu idare Genel Müdürü ile Maliye Bakanlığının yetkili temsilcisi hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Bu bütçeyi Komisyon adına inceliyen rapor-törün raporu okunmuş ve tümü üzerinde izah-lar alınarak görüşmeler yapıp bölümler ince-lenmiştir.

5433 sayılı Kanuna göre kurulan Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü'nün ilk bütçesini teşkil eden bu tasarıda giderleri (4 066 225) ve gelirleri de yine aynı miktar üzerinden tesbit ve teklif edilmiş bulunmakta-dır. Bölümlerin incelenmesi sırasında çocuk zam-larına daha (20 000) liranın eklenmesi gerekti-ği açıklanarak bu miktar ilgili bölümüne eklen-miş ve gider toplamı bu suretle (4 086 225) lira olarak tesbit ve kabul edilmiştir.

Gelir Bütçesinde de döner sermayeden bütçe karşılığı olarak ayrılacak paraya (20 000) lira eklenerek Gelir Bütçesi de (4 086 225) lira ola-rak kabul edilmiştir.

Kanun tasarısı, bütçe kanunlarının yıllık iş-lemesi için gereken hükümleri ihtiva etmesi iti-bariyle yalnız bir ve ikinci maddeleri yukarda-ki izaha göre değiştirilmek suretiyle diğer maddeleri aynıyle kabul edilmiştir.

Devlet Üretme Çiftliklerinin 1950 yılı Bütçe tasarısı ek ve cetvelleriyle birlikte Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa su-nulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Kastamonu
R. Erten	İ. H. Tıgrel	M. Akalın
Amasya	Ankara	Ankara
A. K. Yiğitoğlu	M. Eriş	C. Gölet
Aydın	Erzincan	Eskişehir
Gl. R. Alpman	N. Pekcan	Muhallimim
		H. Polatkan
Eskişehir	İsparta	Kastamonu
Muhallifim	K. Turan	T. Coşkan
A. Potuoğlu		
Kırklareli	Kırşehir	Malatya
Korgl. K. Doğan	Ş. Torgut	M. S. Eti
Ordu		Seyhan
H. Yalman	A. R. Yüregir	
Trabzon		Urfa
A. R. Işıl		A. Akan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 yılı Bütçe Kanunu

MADDE 1. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 Bütçe yılı giderleri için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 4 066 225 lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 Bütçe yılı giderlerine karşılık olan gelirler bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 4 066 225 lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünce 1950 Bütçe yılı içinde elde edilecek gelirlerin dayandığı hükümler bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı gelirler döner sermayeden katma bütçeye verilir.

MADDE 4. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 3656 sayılı Kanununun 19 ncu maddesine giren hizmetlilerinin kadroları bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

3656 sayılı Kanununun 9 ncu maddesi gereğince geçici mahiyetteki hizmetler için Bakanlar Kurulu kararıyla kadro alınabilecek tertipler bağı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçesiyle Büyük Millet Meclisine sunulur ve bunların eldeki kadrolara ekleme olmaması şarttır.

MADDE 5. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu hakkındaki 7 . VI . 1949 tarihli ve 5433 sayılı Kanuna bağı (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1950 Bütçe yılında kullanılmaz.

MADDE 6. — Gider bölümlerinden yapılacak harcamalara ilişkin formül bağı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 yılı Bütçe Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 Bütçe yılı giderleri için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (4 086 225) lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1950 Bütçe yılı giderlerine karşılık olan gelirler bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (4 086 225) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 7. — 7 . VI . 1949 tarihli ve 5433 sayılı Kanunun geçici 5 nci maddesine göre Ankara'da Gazi Orman Çiftliği ile Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu Ticari İşletmeler Müessesesinin durum ve idare şekilleri ayrı kanunla belirtilinceye kadar bu çiftlik ve müessese, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü kuruluşu tarafından ve Genel Müdürlük kadrolarına dâhil memur ve hizmetlilerle idare olunur. Yönetim giderleri Genel Müdürlük Bütçesinin ilgili tertiplerinden ödenir. Bunların işletmesiyle ilgili her türlü giderler Genel Müdürlük döner sermayesiyle yürütülür.

MADDE 8. — Bu kanun hükümleri 1 Mart 1950 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

Başbakan Devlet Bakanı
Ş. Günaltay Başbakan Yardımcısı
N. Erim

Devlet Bakanı Adalet Bakanı
C. S. Barlas F. Sirmen

Milli Savunma Bakanı İşleri Bakanı
H. Çakır E. Erişirgil

Dışişleri Bakanı Maliye Bakanı
N. Sadak İ. R. Aksal

Milli Eğitim Bakanı Bayındırlık Bakanı
T. Banguoğlu Ş. Adalan

Eko. ve Ticaret Bakanı Sa. ve So. Y. Bakanı
Vedat Dicleli Dr. K. Bayizit

Gümrük ve Tekel Bakanı Tarım Bakanı
Dr. F. Ş. Bürge Cavid Oral

Ulaştırma Bakanı Çalışma Bakanı
Dr. K. Satır Reşat Ş. Siner

İşletmeler Bakanı
Münir Birsal

B. K.

MADDE 7. — Ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Ayniyle kabul edilmiştir.

A - CETVELİ

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1949 Yılı ödenęi Lira	1950 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
		<i>İkinci kısım - Personel gider- leri</i>			
		I - Aylıklar ve ücretler			
201		Aylıklar			
	1	Merkez memurları aylığı		334 500	334 500
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi memurları aylığı		915 600	915 600
	3	Merkez memurları açık aylığı		15 000	15 000
	4	İşletmeler ve merkez atelyesi memurları açık aylığı		5 000	5 000
		Bölüm toplamı		1 270 100	1 270 100
202		Hizmetliler ücreti			
	1	Merkez hizmetliler ücreti		140 940	140 940
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi hizmetlileri ücreti		292 500	292 500
		Bölüm toplamı		433 440	433 440
203		Geçici hizmetliler ücreti			
	1	Merkez geçici hizmetliler ücreti		56 100	56 100
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi geçici hizmetliler ücreti		123 900	123 900
		Bölüm toplamı		180 000	180 000
		II - Başka haklar			
205		Geçici tazminat		22 732	22 732
206		4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zamlar ve yardımlar			
	1	Merkez memurları çocuk zam- mı		6 000	11 000
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi memurları çocuk zammı		5 000	20 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1949	1950 yılı için	
			Yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
		3 Merkez memurları doğum yar- dımı		3 000	3 000
		4 İşletmeler ve merkez atelyesi memurları doğum yardımı		2 000	2 000
		5 Merkez memurları ölüm yar- dımı		4 000	4 000
		6 İşletmeler ve merkez atelyesi memurları ölüm yardımı		6 000	6 000
		7 Yakacak zammı		1 000	1 000
		Bölüm toplamı		27 000	47 000
207		3656 sayılı Kanunun 5 nci mad- desi gereğince ödenecek ya- bancı dil para mükâfatı		1 500	1 500
208		5433 sayılı Kanunun 23 ncü maddesine göre memurlara verilecek ikramiye		141 345	141 345
209		5434 sayılı Kanun gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler karşılığı			
	1	% 5 emekli ve % 25 giriş kese- nekleriyle artış farkları karşı- lığı		92 595	92 595
	2	% 1 ek karşılığı		16 835	16 835
	3	Emekli ikramiyesi karşılığı		10 000	10 000
	4	Sandık yönetim giderleri		1	1
	5	Diğer ödemeler		1	1
		Bölüm toplamı		119 432	119 432
210		Temsil ödeneği		2 100	2 100
218		5433 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince veznedar ve yardımcılarına verilecek kasa tazminatı		15 375	15 375
		İkinci kısım toplamı		2 213 024	2 233 024

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1949 Yılı ödenęi Lira	1950 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Üçüncü kısım - Yönetim giderleri</i>					
301		Merkez büro giderleri			
	1	Kırtasiye		9 000	9 000
	2	Döşeme ve demirbaş		5 000	5 000
	3	Öteberi giderleri		10 000	10 000
	4	Aydınlatma		6 000	6 000
	5	Isıtma		6 000	6 000
		Bölüm toplamı		36 000	36 000
302		İşletmeler ve merkez atelyesi büro giderleri			
	1	Kırtasiye		25 000	25 000
	2	Döşeme ve demirbaş		20 000	20 000
	3	Öteberi giderleri		25 000	25 000
	4	Aydınlatma		18 000	18 000
	5	Isıtma		30 000	30 000
		Bölüm toplamı		118 000	118 000
303		Basılı kâğıt ve defterler		40 000	40 000
304		Posta telgraf ve telefon giderleri			
	1	Merkez posta ve telgraf ücretleri		10 000	10 000
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi posta ve telgraf ücretleri		12 000	12 000
	3	Merkez daireleri telefon giderleri		8 000	8 000
	4	İşletmeler ve merkez atelyesi telefon giderleri		2 000	2 000
		Bölüm toplamı		32 000	32 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1949	1950 yılı için	
			Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonea kabul edilen Lira
305		Kira karşılığı			
	1	Merkez		11 000	11 000
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi		9 000	9 000
		Bölüm toplamı		20 000	20 000
306		Giyecekler		3 000	3 000
307		Yolluklar			
	1	Sürekli görev yolluğu		25 000	25 000
	2	Geçici görev yolluğu		25 000	25 000
	3	Müfettişler yolluğu		15 000	15 000
	4	Yabancı memleketler yolluğu		1	1
		Bölüm toplamı		65 001	65 001
308		4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak tedavi giderleri ve yollukları			
	1	Merkez		4 000	4 000
	2	İşletmeler ve merkez atelyesi		8 000	8 000
		Bölüm toplamı		12 000	12 000
309		Taşıt giderleri			
	1	Merkez taşıtları işletme giderleri		5 000	5 000
	2	Merkez taşıtları onarma		1 200	1 200
		Bölüm toplamı		6 200	6 200
		Üçüncü kısım toplamı		332 201	332 201
		<i>Dördüncü kısım - Daire hizmetleri</i>			
407		Genel Muhasebe Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler			
	1	Geri verilecek paralar		5 000	5 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1949	1950 yılı için	
			Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
	2	Mahkeme harçları		1 000	1 000
		Bölüm toplamı		6 000	6 000
416		5433 sayılı Kanunun 28 nci maddesi gereğince okul giderleri		25 000	25 000
417		5433 sayılı Kanunun 29 ncu maddesi gereğince yapılacak ödemeler			
	1	4772 ve 5417 sayılı kanunlar gereğince İşçi Sigortaları Kurumuna yapılacak ödemeler		40 000	40 000
	2	Sürekli işçilere verilecek tazminat ve tedavi giderleri		20 000	20 000
		Bölüm toplamı		60 000	60 000
419		Mahkeme giderleri		10 000	10 000
451		Yayın işleri			
	1	Satınalma ve abone karşılıkları		2 000	2 000
	2	Başka her çeşit giderler		1 000	1 000
	3	Çiftçiye yeni ziraat usullerini ve çeşitlerini tanıtmaya giderleri		7 000	7 000
		Bölüm toplamı		10 000	10 000
456		Düşünülemiyen giderler		15 000	15 000
461		Pasif korunma giderleri		20 000	20 000
476		Kurs giderleri		300 000	300 000
		Dördüncü kısım toplamı		446 000	446 000
<i>Beşinci kısım - Borçlar</i>					
502		Eski yıllar borçları		25 000	25 000
		Beşinci kısım toplamı		25 000	25 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1949 Yılı ödenegi Lira	1950 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
<i>Altıncı kısım - Yardımlar</i>					
601		5433 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden evvel Zirai Kombinalar İdaresi işletmelerinde çalışırken ölen veya sakatlanmalara yapılacak yardımlar		15 000	15 000
		Altıncı kısım toplamı		15 000	15 000
<i>Yedinci kısım - Yatırımlar</i>					
I - Yapı ve imar işleri					
701		Onarma işleri		35 000	35 000
731		Yeni yapılar			
	1	İşletmeler idare binaları inşaatı		140 000	140 000
	2	İşletmeler memur meskenleri inşaatı		360 000	360 000
	3	Dağıtma tesisleri inşaatı		500 000	500 000
		Bölüm toplamı		1 000 000	1 000 000
		Yedinci kısım toplamı		1 035 000	1 035 000
KISIMLAR TOPLAMI					
		İkinci kısım toplamı		2 213 024	2 233 024
		Üçüncü kısım toplamı		332 201	332 201
		Dördüncü kısım toplamı		446 000	446 000
		Beşinci kısım toplamı		25 000	25 000
		Altıncı kısım toplamı		15 000	15 000
		Yedinci kısım toplamı		1 035 000	1 035 000
GENEL TOPLAM				4 066 225	4 086 225

B - CETVELİ

B.	M.	Gelirin çeşidi	1949	1950 yılı için	
			Yılı	Hükümetçe	Komisyonca
			tahminleri	tahmin edilen	tahmin edilen
			Lira	Lira	Lira
1		Döner sermayenin yıllık safi gelirinden ayrılacak katma bütçe giderleri karşılığı		4 051 225	4 071 225
2		Memur lojmanlarından alınacak kira bedelleri		10 000	10 000
3		Çeşitli gelirler		5 000	5 000
TOPLAM				4 066 225	4 086 225

D - CETVELİ

Görevin çeşidi		Sayı	Ücret	Görevin çeşidi		Sayı	Ücret
MERKEZ				Daktilo	8	125	
Tercüman		2	550	Depo şefi	1	400	
Daktilo		2	200	» memuru	5	250	
»		2	175	» »	5	225	
»		3	150	» »	5	200	
»		3	125	» »	5	175	
Dağıtıcı		1	150	» » yardımcısı	5	200	
Depo memuru		1	250	» » »	5	175	
Makina kontrolörü		1	400	» » »	5	150	
» »		1	375	» » »	5	125	
Başfennî tesisatçı		1	625	Dağıtma memuru	10	250	
» »		2	550	Yollama »	2	225	
Fennî »		2	475	Fiş memuru	5	225	
» »		5	400	» »	5	200	
Ressam		2	300	» »	5	175	
Sürveyyan		3	250	Yetmiş hastabakıcı	10	225	
Telefon santral memuru		1	150	» »	8	175	
Şoför		1	250	Atelye başteknisiyeni	1	625	
Başodacı		1	125	» »	2	550	
Odacı		5	100	Ressam	2	300	
»		7	85	Atelye yollama memuru	1	250	
Gece bekçisi		1	125	» » »	1	175	
Kapıcı		1	125	» idare »	1	250	
<i>İşletmeler ve Merkez Atelyesi</i>				Telefon santral memuru	1	150	
Daktilo		6	175	Başodacı	1	100	
»		6	150	Odacı	5	75	
				»	5	60	

C - CETVELİ

Gelirlerin dayanakları :

Çeşidi	Tarihi	No.	Ö z e t i
Kanun	7 . 6 . 1949	5433	Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve kuruluş Kanunu

E - CETVELİ

Geçici hizmetliler kadrosu

Aded	Görevi	Aylığı	Hepsinin bir aylığı Lira	Hepsinin bir aylığı Lira
I — Merkez Tasfiye Bürosu :				
1	Tasfiye bürosu organizatörü	550	550	6 600
1	» » » yardımcı	475	475	5 700
2	» » revizörü	400	800	9 600
2	» » »	350	700	8 400
7	» » puvantörü	250	1 750	21 000
2	» » daktilosu	200	400	4 800
		Yekûn	<u>4 675</u>	<u>56 100</u>
II — İşletmeler ve Merkez Atelyesi :				
8	Tasfiye işleri organizatörü	400	3 200	38 400
8	» » »	350	2 800	33 600
8	» » revizörü	300	2 400	28 800
6	» » »	250	1 500	18 000
1	» » »	225	225	2 700
1	» » »	200	200	2 400
		Yekûn	<u>10 325</u>	<u>123 900</u>
İ C M A L				
15	Merkez		4 675	56 100
32	İşletmeler ve merkez atelyesi		10 325	123 900
		Yekûn	<u>15 000</u>	<u>180 000</u>

L - CETVELİ

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
	<i>Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü</i>			7	Veteriner veya zooteknist	2	60
				8	» » »	2	50
	MERKEZ			8	Fidanlık uzmanı	1	50
6	Müfettiş	1	70	9	» » »	1	40
7	Bahçe kültürleri müdür yardımcısı	1	60	8	Makina ekipleri şefi	1	50
7	Ekonomi ve dağıtma müdür yardımcısı	1	60	9	» » »	2	40
9	Şef	1	40	10	» » »	3	35
10	»	1	35	11	» » »	4	30
11	Memur	1	30	9	Ayniyat memuru	2	40
12	»	1	25	10	» »	2	35
13	»	2	20	11	» »	2	30
9	Saymanlık şefi	1	40	10	Ambar »	5	35
10	» »	1	35	11	» »	5	30
11	» memuru	1	30	12	» »	5	25
	<i>İşletmeler ve Merkez Atelyesi</i>			11	Memur	4	30
4	Müdür (uzmanlık yeri)	3	90	12	»	4	25
5	» (» »)	3	80	13	»	4	20
6	» (» »)	2	70	14	»	4	15
7	» yardımcısı	2	60	7	Sorumlu sayman	2	60
8	» »	2	50	8	» »	2	50
9	» »	2	40	9	» »	3	40
8	Şube şefi	5	50	11	Veznedar	2	30
9	» »	5	40	12	»	2	25
10	» »	10	35	13	»	3	20
				11	Sorumlu saymanlık memuru	1	30
				12	» » »	2	25
				13	» » »	2	20
				14	» » »	2	15

R - CETVELİ

B. : 301 — Merkez büro giderleri

M. : 2 — Döşeme ve demirbaş

Döşeme ve demirbaşların onarma giderleri ve kanun, mevzuat gibi demirbaş kitaplar satınalma bedelleri de dâhildir.

M. : 3 — Öteberi giderleri

- Kutlama ve şenlik giderleri;
- Kırtasiye, matbu evrak ve malzeme yollarında ambalaj giderleri ve nakliyelere;
- Reklam nevinden olmıyan ilânlar ücretleri;
- Temizlik giderleri ile su ve buz giderleri;

d) Acil tıbbi müdahaleler için bulundurulması icabeden ilâç ve sıhhi malzeme bedelleri de bu maddeden ödenir.

B. : 302 — İşletmeler ve Merkez Atelye Büro giderleri

M. : 2 — Döşeme ve demirbaş

Döşeme ve demirbaşların onarma giderleri ve kanun, mevzuat gibi demirbaş kitaplar satınalma bedelleri de dâhildir.

M. : 3 — Öteberi giderleri

- a) Kutlama ve şenlik giderleri;
 - b) Kırtasiye, matbu, evrak ve malzeme yollarında ambalaj gider ve naklieleri;
 - c) Reklâm nevinden olmıyan ilân ücretleri;
 - d) Temizlik giderleri ile su ve buz giderleri;
 - e) Acil tıbbi müdahaleler için bulundurulması icabeden ilâç ve sıhhi malzeme bedelleri;
- de bu maddeden ödenir.

B. : 305 — Kira karşılığı

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün merkez ihtiyaçları için kiralayacağı her türlü binalarla Devlet Üretme Çiftlikleri işletmelerinin yalnız idare binaları, memur meskenleri ve işletmeler dışındaki dağıtma tesisleri olarak kullanılmak üzere kiralayacakları binaların kiralari ve bunların kontrat giderleri bu bölümden ödenir.

B. : 306 — Giyecekler

Başodacı ve odacıların elbise, ayakkabı, palto ve memurların iş gömlekleri ile dağıtıcı ve şoförün elbise, ayakkabı, palto, muşamba ve çizme giderleri bu bölüme dâhildir.

B. : 309 — Taşıt giderleri

Genel Müdürlüğün merkez hizmet arabalarının işletme, onarma ve garaj giderleri ile Genel Müdürlüğün merkez hizmetlerinde kullanılan bisiklet gibi arabaların işletme ve onarma giderleri bu bölüme dâhildir.

B. : 451 — Yayın işleri

Devlet Üretme Çiftliklerini ve faaliyetlerini halka ve ilgililere tanıtmak için yapılacak reklâm ve neşriyat giderleri, fuar ve sergilere katılma giderleri de bu bölümden ödenir.

B. : 476 — Kurs giderleri

Açılacak kursların her türlü giderleri ile bu kurslarda öğretmenlik yapacakların ücretleri de bu bölümden ödenir.

B. : 701 — Onarma işleri

İdare binaları ve memur meskenleri bahçelerinin giderleri de bu bölümden ödenir.

B. : 731 — Yeni yapılar

Arsa ve binalarla yapı ve kuruluşların satınalma kamulaştırma ve inşaat bedelleri, mevcutlarının büyütülmesi genel giderleri ile yapılara ait proje, plân giderleri ve bunlar için açılacak yarışma değer ve giderleri de bu bölümden ödenir.